

Pædagogisk læreplan

Den styrkede pædagogiske læreplan

Indledning

Alle dagtilbud i Danmark skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan med afsæt i bestemmelserne i dagtilbudsloven. Denne skabelon til den styrkede pædagogiske læreplan er udarbejdet i en arbejdsgruppe bestående af dagtilbudsledere, BUPL, FOA, De selvejende dagtilbud, områdechefer og forvaltningen.

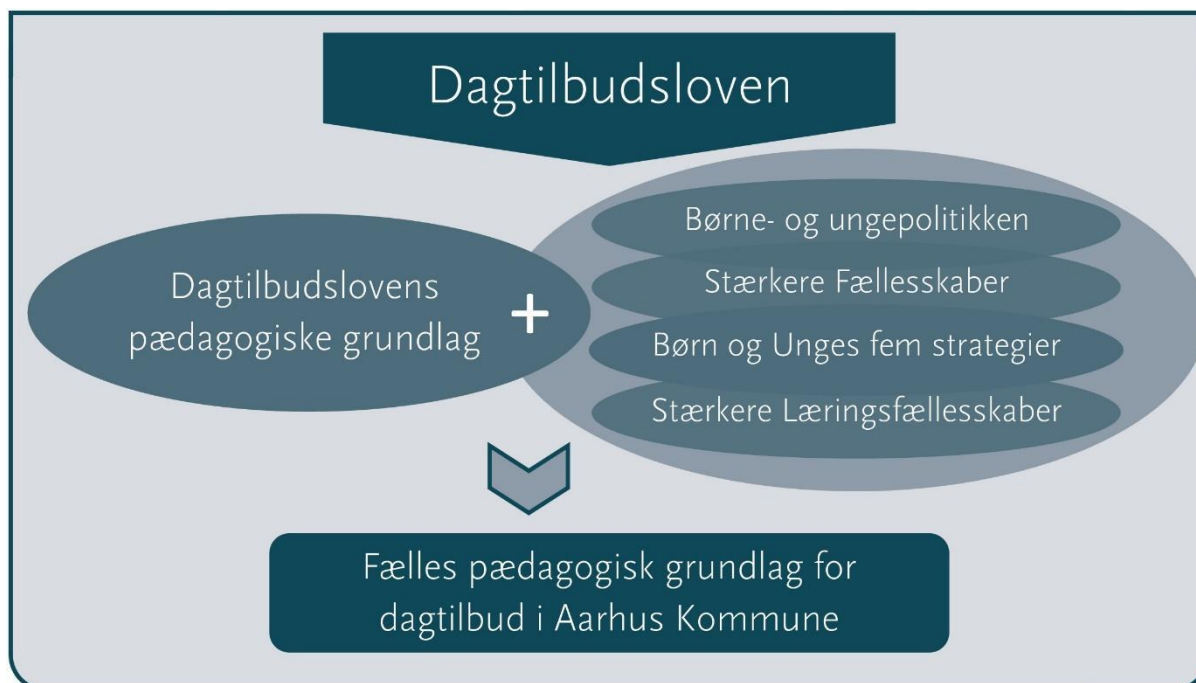
Skabelonen er en hjælp til at indfri de krav, der i lovgivningen stilles til den skriftlige pædagogiske læreplan, og er det redskab, som dagtilbuddene i Aarhus Kommune skal bruge til at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Det er afgørende, at den styrkede pædagogiske læreplan udarbejdes i og tilpasses en lokal kontekst, så den bliver rammen for al pædagogisk arbejde i dagtilbuddet og et pædagogisk redskab, der understøtter det pædagogiske personales og ledelsens arbejde med at skabe gode pædagogiske læringsmiljøer for børnene. Læreplanen skal samtidig være med til at understøtte sammenhængen i tilbuddene til børnene, de unge og deres familier i lokaldistrikterne.

Temaerne i skabelonen er beskrevet ud fra det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune. Det pædagogiske grundlag tager afsæt i dagtilbudslovens formuleringer og vores lokale børne- og ungepolitik, 0-18-årsperspektivet, strategier mv.

Oktober 2018

Ministeriets intention med den pædagogiske læreplan er, at:

"... dagtilbuddets pædagogiske læreplan med udgangspunkt i de centrale elementer fra det pædagogiske grundlag og med udgangspunkt i de pædagogiske mål og indholdsbeskrivelser af læreplanstemaerne skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet, herunder sikre at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene m.v."

Ministeriets samlede beskrivelse af rammer for den pædagogiske læreplan er beskrevet i: **"Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold"**, der kan findes på: www.emu.dk/omraade/dagtilbud under overskriften "Den styrkede pædagogiske læreplan".

Udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Inden den pædagogiske læreplan udarbejdes, skal der lokalt i dagtilbuddet tilrettelægges en proces for, hvordan den udarbejdes, hvem der inddrages hvornår, hvordan der arbejdes med den og overvejelser om, hvordan arbejdet med den evalueres. Til at understøtte den proces har Børn og Unge udarbejdet en procesvejledning, der kan bruges som ramme for arbejdet.

Selve skabelonen til udarbejdelsen af den styrkede pædagogiske læreplan er bygget op, så der for hvert tema er en rammesættende tekst fra det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune. Herefter følger et skrivefelt med en vejledning til, hvad der skal være fokus på og forslag til tre refleksionsspørgsmål, der kan bruges som afsæt for drøftelser, dagtilbuddets beskrivelse af temaet og systematisk refleksion og evaluering.

Indholdet er:

1. Børnesyn
2. Dannelse og børneperspektiv
3. Leg og børnefællesskaber
4. Det pædagogiske læringsmiljø hele dagen
5. Læring og de seks læreplanstemaer
6. Børnemiljø
7. Børn i udsatte positioner
8. Forældresamarbejde
9. Inddragelse af lokalsamfundet
10. Sammenhæng med børnehaveklassen
11. Ledelse
12. Pædagogisk personale
13. Dokumentations- og refleksionspraksis
14. Evaluering

1. Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Udgangspunktet er, at alle børn trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelige og givende fællesskaber.

Beskrivelse af, hvordan det grundlæggende børnesyn kommer til udtryk hos os.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan understøtter vi organisatorisk, at børnene i vores dagtilbud oplever nærhed, omsorg og anerkendende relationer?
- Hvordan understøtter vi, at alle børn oplever social samhørighed?
- Hvordan arbejder vi for, at vores børnesyn altid er afsæt for vores praksis?
- ...

Grundlaget for børnesynet i Svend-Åge finder vi hos Løgstrups: *"Vi har aldrig med et andet menneske at gøre, uden at vi holder et stykke af dets liv i vor hånd"* Og i tanken om at *"vi kan ikke bestemme hvad børnene skal lære, men give dem mulighed for at lære noget bestemt"*

Trivsel og læring i børnehaven handler om at imødekomme barnets naturligt lystbetonede udviklingsbehov. Relationen og barnet som en del af et fællesskab er de bærende elementer i vores arbejde med børnene.

Vores mission:

- Børn som er sunde og glade og har et godt selvværd
- Børn som aktivt deltager i og inkluderer hinanden i fællesskaber
- Børn som er godt rustede til at møde livets udfordringer

Vores vision :

- At tilrettelægge en pædagogik og skabe et miljø, fysisk som psykisk, der giver børnene muligheder for udviklende og læringsfyldte rammer i trygge og ansvarsfulde omgivelser.
- At give legen, som børnehavebarnets væsentligste udviklings- og læringsrum, en betydelig plads i arbejdet med børnene

Det pædagogiske personale har alle en gruppe børn som de hver især er kontaktpædagog for. Dvs at de har et særligt ansvar for at "deres" børn trives (oplever nærhed, omsorg og bliver mødt med anerkendelse). I kontaktpædagog rollen indgår også ansvaret for samarbejdet med barnets forældre.

Børns oplevelse af social samhørighed, "vi-følelsen, og fællesskabsfølelsen kommer til udtryk i og understøttes af stort set alle vores aktiviteter og rutiner. Hvilket vil fremgå af de forskellige afsnit i læreplanen.

2. Dannelse og børneperspektiv

Børn skal føle sig set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. Børn skal være aktive medskabere af deres egen læring og udvikling inden for rammer, som de voksne har ansvaret for. Der skal lyttes til børnenes oplevelse af, hvordan det er at være i dagtilbud. Hvordan er deres oplevelse af, om de mestrer, kan finde mening og hører til? Børns oplevelse af indflydelse er en tidlig del af deres dannelsesproces og af udviklingen af demokratisk forståelse.

Beskrivelse af, hvordan vi sikrer børnenes ret til medbestemmelse og understøtter deres tiltagende mestring af eget liv.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvad forstår vi ved børnenes eget perspektiv og deres ret til medbestemmelse?
- Hvordan arbejder vi konkret med at få børnenes stemme frem?
- Hvordan får vi konkret anvendt børnenes perspektiver i vores pædagogiske læringsmiljøer?
- ...

Skriv her...

Kerneopgaven i Svend-Åge er at medvirke til at børnene i børnehaven magter at mestre det liv som er deres.

Vi medvirker til børnenes personlighedsdannelse i forhold til barnets selv og dets ageren i det omgivende samfund. Et samfund som bygger på demokrati og medindflydelse. Et samfund som stiller høje krav til individets kunnen i forhold til selvforvaltning og omstillingsparathed. Man skal være et livsdueligt menneske, som både formår at leve op til stillede krav og forventninger og kunne tackle disse i forhold til egne evner og kompetencer.

For at kunne det må man kunne både at erkende og at anerkende sit eget selv.

Vi ser den pædagogiske opgave som at medvirke til dannelsen af børnene som harmoniske mennesker. Områder som sårbarhed og afmagt (hvordan magter man afmagten?) solidaritet, fællesskabsfølelse, retten til at lave ingenting (kigge huller i luften), legens berettigelse i sig selv og ikke kun set som en-eller-anden-kompetenceudviklingsstrategi, lykken, kærligheden, retten til ikke at være perfekt. Områder, som vi i højere grad ser rummet i dannelsesbegrebet. Dannelsen som en proces hvorigennem børnene gennem selvindsigt, viden og kunnen bliver i stand til at forstå og agere i deres verden

I Børnehaven Svend-Åge har børnene ret til at blive set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. I Svend-Åge er det en selvfølge, at medbestemmelse er en

del af kulturen og hverdagen i børnehaven. De voksne understøtter børnene i at komme med ideer, og følger de gode initiativer hvis muligt.

En dag i børnehaven rummer en stor del af medbestemmelse; Hvad vil jeg gerne lege? Hvor vil jeg lege, og med hvem? Selv den "voksenstyrede aktivitet" får ofte et præg af børnenes medbestemmelse. Fx til musik er børnene en aktiv del af planlægningen, og pædagogen er åben og klar på at gribe det enkelte barns ide. Ligeledes er medbestemmelse en stor del af den daglige samling. Til samling kan de blive stemt om, hvilken bog der skal læses eller hvilken leg der skal leges. I storbørnsgruppen gribes børnenes interesse for at tilegne sig viden. Eks Danmarkshistorien eller Nordiske Guder.

Afhængig af barnets alder bruger personalet forskellige metoder til at synliggøre barnets stemme. De 3-årige i yngste gruppen kan blandt andet bruge mælkelåg til at stemme med. Fx to bøger ligger på gulvet og børnene lægger deres mælkelåg på den bog de helst vil læse. Den bog med flest mælkelåg skal læses. På den måde bliver det meget synligt for børnene, hvad det går ud på og barnet opnår en følelse af at være en del af fællesskabet og føler sig hørt.

Som en vigtig del af det at blive større og få mere ansvar, har vi et særligt fokus på medbestemmelse og børnenes perspektiv i storebørnsgruppen. Vi mener, at ved at give børnene medbestemmelse viser vi børnene tillid og dermed udvikles børnenes selvbevidsthed og selvværd. Børnene lære at lytte og give plads til andre og derved udvikler en forståelse for sine medmennesker. Medbestemmelse medvirker ligeledes til at børnene begår fejl, som det lære af efterfølgende.

Den årlige sommerlejr er indbegrebet af børnenes perspektiv og medbestemmelse. Det er vigtigt, at børnene får ejerskab over lejren – At det er deres sommerlejr. De overordnede rammer er fastsat, men hvad der skal ske derimellem er børnene med til at bestemme. I ugerne op til bliver alle SVÅKS-timerne (Svend-Åges klogeskole) brugt på at planlægge sommerlejren. Alt bliver på demokratisk vis snakket om, diskuteret og efterfølgende stemt om. De største børn i børnehaven har en anden måde at synliggøre deres demokratiske stemme, det kan fx være med håndsoprækning eller afkrydsning på en "stemmeseddel" med billeder.

Fælles for hele huset er, at vi er optaget af hvad der rører sig i børnegruppen. Hvad interessere børnene sig for lige nu? Og hvordan kan vi tilrettelægge aktiviteterne efter det? Fx er drengene i storebørns gruppen meget optaget af fodbold. Så da det var fodboldkort som interesserede dem, arrangerede personalet en hel "vi-kigger-på-fodboldkort-dag". De har også været på tur kun for at se AGF's fodboldhold træne.

3. Leg og børnefællesskaber

Fællesskaber udgøres af dem vi er, og det vi laver sammen. Alle børn i dagtilbud skal være en værdsat del af et fællesskab, og fællesskaberne skal have noget at byde på for alle børn.

Børns leg er grundlæggende for deres sociale og personlige læring og udvikling, og legen har en værdi i sig selv. Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene.

Leg, læring, udvikling og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for. Dagtilbuddets hverdag skal skabe rum til at børn kan indgå i både kendte og nye relationer på tværs af alder, køn og kultur. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe balancen mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Beskrivelse af den pædagogiske praksis, som understøtter udvikling af både børnefællesskaber og det sociale rum, hvor det enkelte barn lærer og udvikler sig. Beskrivelsen skal både omhandle børnegruppen på dagtilbudsniveau og de forskelle, der kan være afdelingerne imellem, samt børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-6 år.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan kan vi arbejde med, at dagtilbuddets børnefællesskaber understøtter alle børns udvikling af gåpåmod og integritet, giver plads til legen og til i legen at afprøve forskellige roller og positioner?
- Hvad er vores opgave og ansvar, når vi etablerer børnefællesskaber, hvor børn kan lege og udvikle sig selv i samspil med andre?
- Hvordan sikrer vi, at alle børn på tværs af køn, kultur, og alder har lige muligheder, er en del af fællesskabet, og at de oplever, de har medbestemmelse?
- ...

Skriv her...

Legen i Svend-Åge

Det er i høj grad gennem legen som "læringsrum", at børnene tilegner sig og begriber både omverdenens mangfoldighed, men også forståelsen af hvem man selv er.

Legen bliver af børnene brugt som base for afprøvning og udvikling af sig selv og hinanden. De anvender og lærer hensyntagen, respekt, empati, omsorg, samarbejde, forhandlingsevne og konfliktløsning. Legen er børnenes rum til overlevering af børnekulturen. Børn lærer af andre børn i deres lege. Det er i høj grad i legen, de udvikler identitet, dannelse og social forståelse. Personalet i Svend-Åge er meget opmærksomme på børnenes legeudvikling. Legene skal følges af de voksne, som forstår at lade børnene "lege i fred", men som også påtager sig at deltage i, tilrettelægge og vejlede i børnenes lege.

I den pædagogiske praksis har vi fokus på:

- Gennem legene at medvirke til at skabe relationer, venskaber og derigennem en samhørighed mellem børnene
- At børnene i legene får redskaber og kompetencer i overleveringen af legekulturer.

- De børn som er svage i deres legerelationer og samarbejdsevner. Vi giver dem en særlig opmærksomhed og guidning i legene.
- At være igangsættere og inspiratorer for børnenes lege.
- I Svend-Åge understøtter personalet ikke kønsbestemte lege. Børnene leger som udgangspunkt de lege som de har lyst til.

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Nedenfor har vi beskrevet eksempler på hvordan legen medvirker i relationsdannelse og tilhørsforhold.

Tegnestuen:

I børnehaven Svend-Åge har vi en "tegnestue". Et mindre rum, som er indrettet med et langt bord med stole og en reol med diverse tegneredskaber, papir, perleplader og perler i massevis. Det er et rum, hvor man kan lukke døren og "være i fred". Et rum med plads til fordybelse. Når man leger i tegnestuen, er der sjældent en voksen med i legen. De store børn hjælper de små, og de har styr på "reglerne" i tegnestuen. Det er interessant, at se hvordan legekulten bliver videregivet fra barn til barn, når de "leger" i tegnestuen. De store børn sidder stille og laver flotte perlemønstre, og de små knækker hurtigt koden til, hvordan man "leger" derinde. Det er noget med at sidde ved bordet? Og man skal selv hente papir eller perle? Og man skal rydde op efter sig selv?

Vi kan se hvordan de yngste børn spejler sig i de ældre børn, fanger ideen ved at lave perleplader, og oplever sig som en del af fællesskabet

Dukkestuen:

Dukkestuen eller Lejligheden som vi også kalder den, er et rum som indbyder særligt til rollelege. Det er et rum, hvor man kan lave mad i køkkenet, give dukkerne mad eller putte dem i seng. Det er også muligt, at et barn kan være babyen, og blive lagt i seng i den tremmeseng, som indgår i en del af indretningen af rummet. Når børnene leger i Lejligheden, er der mange kompetencer som bliver udviklet hos barnet alt efter hvor gammelt barnet er, og hvor det er i sin udvikling. Det 3-årige barn skal ganske enkelt "lære at lege". Hvordan leger man Far, Mor og Børn? Og hvad skal jeg gøre med tremmesengen? Det enkelte barn øver sig i, at lege med andre børn. Barnet øver sig i at sætte sine egen ideer og behov til side og lytte til de andre børn. Samtidig med at det også skal lære, at komme med egne ideer når man leger med andre børn. De lege som leges i Lejligheden kan ofte være nogle lege, hvor børnene har brug for at blive guidet af de voksne, sådan at det bliver hensigtsmæssige og udviklende lege for alle børn.

Fodbold og høvdingebold på legepladsen

Når børnene nærmer sig skolealderen introducerer personalet børnene for regelege, som kun fungerer når børnene ser sig som en del af et team. Komplicerede lege, hvor der er regler som skal overholdes, man skal spille hinanden gode, og se sig selv som en del af et hold. Lege som kræver udholdenhed og overblik. Det er ret store forventninger til børnehavebørn, og de voksne må ofte faciliterer legen i lang tid, inden børnene selv er i stand at have overblikket og styre dem.

4. Det pædagogiske læringsmiljø hele dagen

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns trivsel og læring og indeholder mange af de andre aspekter beskrevet i skabelonen.

Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal være til stede hele dagen fra modtagelsen om morgenen til de sene eftermiddagstimer. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer.

I arbejdet med børn i dagtilbud er fokus på at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der ud fra et helhedssyn understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn. Det kræver viden, der med afsæt i faglig refleksion med kollegaer og ledelse, skal bruges til at udvikle stærkere pædagogiske læringsmiljøer for børnene og stærkere læringsfællesskaber for de professionelle.

Beskrivelse af det pædagogiske læringsmiljø og den intenderede pædagogik, som skal være til stede hele dagen og i alle rutiner og aktiviteter, både de planlagte vokseninitierede aktiviteter og børnenes spontane leg og aktiviteter. Beskrivelsen skal både rumme miljøet i børnegruppen på dagtilbudsniveau og de forskelle, der kan være afdelingerne imellem, samt børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-6 år.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvad kendetegner et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er fokus på udvikling af børnenes kompetencer gennem hele dagen?
- Hvordan udvikler vi de daglige rutiner, så de bliver en del af det samlede pædagogiske læringsmiljø og understøtter læreplanstemaerne?
- Hvordan tager vi skridtet videre fra intenderet pædagogik til konkret udførelse i praksis?
- ...

Skriv her...

Et pædagogisk læringsmiljø med fokus på udvikling af børnenes kompetencer, kendetegnes i Svend-Åge ved et fagligt kvalificeret og dedikeret personale hele tiden øver sig i at mestre, reflektere, vidensdele og facilitere børnenes udvikling og trivsel, ved hele tiden at være fokuseret på netop denne.

De daglige rutiner i Svend-Åge drøftes i dele af eller hele personalegruppen mhb1 på formålet og hvordan vi bedst muligt understøtter dette.

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Herunder en beskrivelse af dagens gang i Svend-Åge, for på den måde at komme omkring det pædagogiske læringsmiljø som foregår hele dagen.

I Svend-Åge er der reflekteret over tilrettelæggelsen af pædagogiske læringsmiljø helt fra morgenstunden. Når børnehaven åbner kl. 7, starter dagen med morgenmad og hygge ved bordet. Det giver børnene mulighed for, at starte dagen stille og roligt, og "komme til stede". Ved bordet er der plads til at snakke om hvordan natten og morgenen er gået og hvad resten af dagen skal byde på. Om morgenen er det ofte de "stille" aktiviteter der fylder i børnehaven. Det kan fx være leg med magneter eller plus plus'er ved et andet bord. Eller fordybelse i tegnestuen med tegning eller perler.

Omkring ved 9 tiden, er hele huset åbnet og legene er i gang. Om formiddagene i Svend-Åge er der ofte planlagte aktiviteter for en gruppe eller to af børnene, enten i huset eller på ture ud af huset. Det kan være Rend og Hop med de yngste, musikforløb med mellemgruppen eller tur til AROS med de ældste børn. Uanset om aktiviteten er musik eller en tur på AROS, har personalet stort fokus på, at det skal være et udviklende læringsmiljø for det enkelte barn og børnegruppen som helhed. Når barnet deltager i en planlagt aktivitet, sker der noget med barnets bevidsthed. Barnet opnår en følelse af at være en del af en gruppe og barnet har rig mulighed for at bruge og udvikle både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer i samspillet med de andre børn.

Klokken 11 samles alle grupperne og holder samling inden frokosten. Samlingen kan have meget forskelligt udtryk, det kan bl.a. være højtlesning, dialogisk læsning, lydbøger, sange, lege og helt almindelige samtaler om hverdagen – "Hvad har du lavet i weekenden? Hvordan er vejret i dag?".

Når vi holder samling øver børnene sig i at vente på tur og lytte når vennerne fortæller, samtidig med at de øver sig i at fortælle højt for en mindre gruppe børn. De leger under guidning fra en voksen. Legen som en del af et barns legeudvikling mod selv at kunne tilrettelægge og indgå i legefællesskaber.

De ældste spiser frokosten udenfor i Toves hytte, hvor de opøver bevidstheden om at være kommende skolebørn. De skal løse små opgaver, og de har dukse-ordning.

Yngste- og mellemgruppen spiser i blandede grupper fordelt ved borde indenfor. Vi har bevidst valgt denne løsning, fordi det giver børnene mulighed for at se hinanden på kryds og tværs af grupperne. De store børn hjælper de små, og de små ser hvordan de store sidder og spiser. Under måltidet er det vigtigt, at vi som voksne spiser med og taler med børnene. Vi taler om, hvad vi

hver især har med på madpakken og hvordan tingene smager. Måltidet er et meget vigtigt læringsmiljø for børnene og vi gør meget ud af, at der skal være en hyggelig og tryk stemning ved bordet.

Efter frokosten er det tid til at komme på legepladsen. Det betyder, at alle børn skal i garderoben. I garderoben skal de øve sig i rigtig mange ting. Finde ud af "vejrrigtigt" overtøj, tage sit overtøj og sko på selv. Det kan være svært, når man er tre år. Hvis man har brug for hjælp, skal man også øve sig i at bede om dette. Oveni det praktiske i at få tøjet på, skal man også øve sig i at holde fokus i garderoben. Der sker rigtig meget og der er mange børn som man skal forholde sig til på samme tid.

De børn som skal sove, skal på badeværelset og gøres klar dertil. Ved bleskift skal børnene selv tage deres bukser af og kravle på puslebordet. "Små bleér" klares stående på gulvet og barnet hjælper selv til.

Fra klokken 12 til 14 er alle børn på legepladsen. I den tid er der ofte de børne initerede lege, som fylder. Vores legeplads giver rigtig gode rammer for det gode pædagogiske læringsmiljø. Der er mange ting at give sig til, og flere steder hvor man kan være "alene". Vores legeplads giver børnene mulighed for at eksperimentere, bruge fantasien samt at lege forskellige og udviklende lege på tværs af alder og køn.

I Svend-Åge foregår eftermiddagsmaden som en café som både har til formål med at gøre børnene mere selvhjulpne, ansvarlige og styrke "vi-følelsen", fællesskabet i hele gruppen. Børnene skiftes til at have mad med til hele gruppen. Der er ca. 14-15 børn som starter, og når det enkelte barn er færdigt, så skal man hente et nyt barn. Børnene får øjnene op for hinanden på kryds og tværs af grupperne og vi kan se, at det har en betydning for det enkelte barns sociale udvikling. Barnet får en følelse af, at være en del af HELE Svend-Åge børnegruppen. De har en opgave, et ansvar hvilket styrker både selvtillid og selvværd.

De børn som ikke spiser i cafén leger i resten af huset. Legene kan både vær iscenesat af børnene selv, men der kan også være voksenstyrede lege i gang. Det kan være spil eller andre lege hvor den voksne deltager på lige fod med børnene.

Et godt og udviklende pædagogisk læringsmiljø i børnehaven Svend-Åge er kendetegnende ved, at der er plads til enkelte barn og dennes udvikling. Vi gør meget ud af, at der er tid og plads til

fordybelse igennem hele dagen. Børnene deltager i "dagen", som en helt naturlig del af børnehavelivet.

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

5. Læring og læreplanstemaer

Børn lærer ved at udforske deres omverden med krop og sanser, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved selv at undres og stille spørgsmål. Børn lærer også ved at eksperimentere, prøve sig frem, fejle, gøre opdagelser og finde innovative løsninger. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner med de andre børn og de voksne i dagtilbuddet. Motivation og passende udfordringer har betydning for at lære og udvikle sig – både som individ og som del af et fællesskab. Børn har brug for voksne, der sætter rammer, guider og vil noget med dem, men de har også brug for plads til at være sig selv og til at gøre deres egne erfaringer.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaerne skal tage udgangspunkt i Børne- og Socialministeriets beskrivelser af temaerne. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges inden for Børne- og Socialministeriets to pædagogiske mål for hvert læreplanstema, hvor de pædagogiske mål beskriver sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Læreplanstemaerne er tilsammen udtryk for et bredt læringssyn, og det er afgørende, at de tænkes i en sammenhæng i dagtilbuddets arbejde. Opdelingen i temaer skal sikre fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling i dagtilbud. Læs de ministerielt fastsatte indholdsbeskrivelser og mål for læreplanstemaerne i: "Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold", der kan findes på: www.emu.dk/omraade/dagtilbud.

Læreplanstemaerne er:

1. Alsidig personlig udvikling.
2. Social udvikling.
3. Kommunikation og sprog.
4. Krop, sanser og bevægelse.
5. Natur, udeliv og science.
6. Kultur, æstetik og fællesskab.

Beskrivelse af, hvordan der i dagtilbuddet og afdelingerne arbejdes med alle læreplanstemaerne i en sammenhæng, for at understøtte et helhedsorienteret perspektiv på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan organiserer vi arbejdet med læreplanstemaerne, så de fremstår i en sammenhæng?
- Hvordan sikrer vi, at samtlige læreplanstemaer er tilstede i vores læringsmiljøer, så de naturligt indgår i såvel børneinitierede som voksenorganiserede sammenhænge
- Hvordan finder vi viden om og inspiration til læreplanstemaerne, og hvordan følger vi børnenes udbytte af vores arbejde med læreplanstemaerne?
- ...

Skriv her...

De pædagogiske mål formuleret i dagtilbudsloven vil fremover jævnlig tages op i personalegruppen, hvor vi drøfter hvordan vi tilrettelægger arbejdet med at nå målene i praksis. Det kan være på personalemøder eller pædagogiske dage.

Vi har igennem mange år i arbejdet med læreplanstemaerne taget udgangspunkt i et bestemt tema. Vi arbejder med et særlig fokuseret tema i perioder på 8-9 uger. Temaerne har gennem årene været meget forskellige, men har alle haft fokus på at alle 6 læreplanstemaer skulle "ses ind i" temaet.

Eksempler på temaer: "Den Grimme Ælling", "Den Standhaftige tinsoldat", "sten" "Frukt og grønt", "Genbrug", "Bag om maden", "Den gode leg", "Demokratiforståelse i børnehøjde"

Nedenfor ses et eksempel på hvordan vi i vinteren arbejdede med temaet "Natur, Udeliv og Science" da science begrebet er nyt i læreplanstemaer.

Fokusområde

- Van(d)vittig vand

Mål. Taget fra læreplanen

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres lyst og nysgerrighed til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed

Vi arbejder mod målene ved at

- Vi giver børnene adgang til en række materialer og "rum" til vandlege, ude som inde.
- Vi understøtter børnenes egne ideer og eksperimenter
- Vi holder børnenes refleksioner og spørgsmål "i live", og understøtter dem i selv at finde svarerne
- Vi igangsætter aktiviteter, eksperimenter og lege med vand som hoved "ingrediens"
- Vi har særlig fokus på før-matematiske begreber, og matematisk tænkning
- Vi arbejder fokuseret med emnet i en række af de pædagogisk planlagte aktiviteter. Eks. samlinger, SVÅKS, Rend og Hop, Musik, Ture. Og når vi spiser frokost og eftermiddagsmad.
- Vi orienterer forældre om emnet. Hvorfor vi arbejder med det, og opfordrer dem til at understøtte.

Eksempler fra hverdagen

- Vi har indkøbt eller fået forærende en del materiale, som lægger op til vandlege: baljer, kander, kloakrør, tagrender, engangssprøjter i forskellige størrelser. Materialerne indgår i børnenes lege og eksperimenter
- Vi stiller en gammel fryser til rådighed for børnenes vand-eksperimenter.
- Vi fylder hver dag en beholder med vand ude på legepladsen
- Ser film om hvordan forurening med plastik i verdenshavene påvirker havets dyr
- Vi leger med sproget og sammensatte ord som indeholder "vand". Finder ord som rimer på "vand"
- Synger og spiller med inspiration i sange om vand (vaske hænder sang, eller regnsange)
- Vi havde planer om et mudder-hjørne. (stand by pga corona-lukket)
- I vores samtaler med børnene øver vi os i at stille spørgsmål, "hvad sker der hvis.....?", og lade dem finde svarerne

- Vi inddrager matematiske begreber i de kreative projekter og i SVÅKS. "Nu skal du tegne en cirkel, eller "tag den længste"
- En corona-krise kom i vejen. Vi måtte tænke anderledes! Sendte forskellige sange og ideer til forældrene, så de derhjemme har bedre muligheder for at understøtte
-

Vi er på vej mod målet når vi ser :

- Børn der laver vandbane-konstruktioner med rør
- Børn som eksperimenterer og putter alt mulig i fryseren. Balloner med vand, citroner, underbukser, krus med vand
- Børn som bliver indignerede over at haves hvaler bliver syge af al det plastik som lander i deres
- Børn som er totalt mudrede til efter gode vandlege på legepladsen
- Børn som trives ved at få lov at følge egne ideer og eksperimenterer. Rammesat af voksne
- Børn som glædes ved at lære og få en øget viden.
- Børn som leger med sammensatte "vand" ord. "vand-hane" hvad hvis man nu bytter om og siger "hane-vand"????
- Forældre fortæller om, at børnene derhjemme glade fortæller om det vand-sjov de lave i børnehaven

Et andet eksempel fra foråret 2021, hvor vi valgte at tage udgangspunkt i emnet "bæredygtighed

Læreplanstema: Natur, udeliv og science

I den pædagogiske læreplan står der: Viden om naturen omhandler også menneskets påvirkning af og samspil med naturen, fx i forbindelse med miljøspørgsmål og spørgsmål om bæredygtighed og anvendelse af naturens ressourcer. Læringsmiljøet må derfor give børn mulighed for at overveje deres eget samspil med naturen og naturens ressourcer. Bæredygtighed handler også om at konstruere, genanvende og reparere ved hjælp af forskellige redskaber, teknikker og materialer, naturlige såvel som menneskeskabte.

Emne vinter 2021

Bæredygtighed

Mål

- At børnene får en bevidsthed om begrebet "bæredygtighed" og dets betydning for eks naturen
- At børnene får en bevidsthed om at ting kan genbruges og ses som en ressource
- At børnene anerkender vigtigheden af at passe på naturen, og at de også kan have en rolle i det.

Vi når målet ved at:

(det vi gør)

Sortere affald i børnehaven

Samler skrald i naturen

Genbruger forskellige ting som ellers smides ud

Har fokus på børnenes sproglige udvikling, bla ordforråd og sprogforståelse, i forhold til bæredygtighed

Taler med børnene om jordens ressourcer, eks vand.

Inddrager krop og bevægelse i emnet i eks Rend og Hop

Taler med børnene om fornuften i at reparere ting, frem for at smide ud.

Reparerer ting i børnehaven, frem for at smide ud og købe nyt

Understøtter børns kreativitet, fantasi og skaberlyst ved at omdanne skrald til "kunst"

Eksempler fra hverdagen: (hvordan vi gør det)

Anskaffer skraldebeholdere til forskelligt affald
Sår karse i genbrugte mælkekartoner

Tager på ture til skov og strand for at indsamle affald, som bruges til skraldekunst
Læser bogen Rappeskralde, og ser små film om bevarelse af natur og bæredygtighed
Laver bevægelseslege til Rend og Hop, hvor eks nettet i havet fanger affaldet i havet ind
Vi bruger forskellige ting, som ellers skulle smides ud til at lave pynt ud af. Eks en lampe som bliver pyntet med affald.
Vi sår spiselige blomster i genbrugsflasker og karse i brugte mælkekartoner
Vi saver havets dyr og fisk ud i træplader, som skulle have været smidt ud. Maler dem, limer affald på som pynt, og hænger efterfølgende dyrene op på legepladsen.
Vi reparerer ting i børnehaven, eks bøger som går i stykker.
Eller genbruger børnenes aflagt tøj som "lånetøj" i børnehaven.
Laver en "bytte-central" en dag, hvis corona tillader det!
Tager på ture til skov og strand, hvor vi understøtter børnenes leg med naturens materialer.

Vi er på vej frem mod målet når vi ser

(tegn og data på hvilken udvikling vi ser hos børnene)

At børnene anvender skraldesortering, og er bevidste om hvorfor

Når vi og/eller forældre hører børn tale om at vi skal passe på tingene og naturen

Når børnene af sig selv slukker for en rindende vandhane, samler affald op eller smider det i den rigtige affaldsbeholder.

Når børnene beder om at få repareret noget, eks en bog, som er gået i stykker.

Når børnene på eget initiativ tager madpakkeaffald med hjem, når vi spiser i skoven, frem for at smide det på jorden.

Når børnene efterspørger legene fra eks fra Rend og Hop.

Når vi ser børn minder hinanden om at lægge eks papiraffald det rigtige sted.

Når børnene i skoven eller på stranden bruger træer, grene, sten, pinde, blade, små dyr i deres lege. Frem for medbragt legetøj.

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Evaluering :

. virker det vi har sat i værk? Skaber det progression for børnene?

Skal vi ændre noget.....arbejde videre med.....sætte andre skibe i søen
.....

Det er lykkedes for os at skabe en højere bevidsthed hos en del af børnene.
Især børnene i Aagegruppen har profiteret at teamet

. De viser det ved eks at være meget opmærksomme på at samle skrald,
både på legepladsen og når vi spiser.

De har været meget optaget af Rappe-skralde bogens historier og rim.

Emnet har givet børnene en god fællesskabsfølelse, noget "vi" er sammen
om.

De er mere opmærksomme på vand der løber, henter en voksen hvis de ikke
selv kan slukke vandhanen.

De spørger efter papirskraldespanden hvis den er væk.

Fået en forståelse af genbrug når vi maler billederne over og skaber et nyt
billede.

Fået en forståelse af, at dyrene i havet ikke har det godt når de spiser alt
skraldet. Glæder sig over at gøre noget godt for naturen

Samler uopfordret skrald op på legepladsen, og hjælper hinanden med at
huske på det.

Fortæller om hvad de gør derhjemme for at sortere skrald, og at de læser
Rappeskralde bogen.

Børnene bruger i højere grad tingene fra naturen på ture frem for medbragt
legetøj.

De er blevet mere nysgerrige og eksperimenterende.

De "mikroforsker"

Er blevet obs på at genbruge ting, som eks mælkekartoner til at så karse i.

Er mere obs på eks at samle perler op fra gulvet, frem for at de bliver støvsuget op.

De kreative aktiviteter samlede børnene om et fælles tredje og gav dem en n erkendelse af verden.

Opmærksomhedspunkter for personalet: meget forskelligt hvor meget de voksne har engageret sig i emnet.

- Vi skal blive bedre til at arbejde sammen om emnet, og have Den Røde Tråd.
- Bedre planlægning

Udbyttet hos børnene følger vi bla gennem løbende evaluering af temaet som i perioden udvikles og tilrettes efter de iagttagelser personale gør sig. Nogle gange oplever vi at personalet planlagde ét, men at børnene er mere optaget af noget andet. Hvorfor vi så kan ændre kurs.

6. Det fysiske og æstetiske børnemiljø

Det fysiske miljø bør invitere til leg, udforskning af omgivelserne og såvel fysisk aktivitet som fordybelse både inde og ude. Den fysiske indretning bør være fleksibel i forhold til at kunne bruges til varierende pædagogiske formål, men bør samtidig muliggøre en kontinuitet i længerevarende lege og andre aktiviteter.

Beskrivelse af, hvordan de fysiske rammer, inde som ude, understøtter målene for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring, som er fastsat inden for hvert af de seks læreplanstemaer (se målene [her](#)). Her beskrives både de generelle

betragtninger vedrørende de pædagogiske læringsmiljøer for hele dagtilbuddet og de forskellige afdelingers særlige rammer, muligheder og evt. udfordringer.

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan skaber vi rammer og indretning, der understøtter mulighederne for forskellige voksen- og børneinitierede aktiviteter, leg, fordybelse, fysisk udfoldelse mv.?
- Appellerer vores fysiske rammer i alle afdelinger til børnenes nysgerrighed og lyst til at udforske såvel inde som ude?
- Har vi regler, en organisering eller en kultur, der begrænser mulighederne for at bruge de fysiske rammer optimalt?
- ...

Skriv her...

Indretning.

Svend-Åge er ikke opdelt i stuer. Børnene bevæger sig rundt og føler sig hjemme i hele huset og gør brug af de mange muligheder hele huset byder på. Ude som inde.

Det kan de, fordi vi er et lille sted. For børnene er det en overskuelig børnegruppe, en overskuelig voksengruppe og et overskueligt hus.

I vores indretning af institutionen har vi fundet inspiration i forskningsbaseret viden om hvilken betydning de fysiske miljøer har for den pædagogiske kvalitet. (blå Susanne og Charlotte Ringsmoses bog Rum og Læring)

Vi tilbyder børnene mange forskellige lærings-og udviklingsmiljøer. Og lægger vægt på at den fysiske indretning tydeligt viser rammer og muligheder for lege og aktiviteter.

Vi arbejder med at, at indretningen ude som inde skal være foranderlig. Lego-rummet kan blive til et "pop-up" bamserum. eller vi bygger selv en forhindringsbane på legepladsen. Eller vi bygger et stort legehuse ud af mælkekartoner. Eller Det Stor Rum, som normalt er til bevægelsesaktiviteter bliver omdannet til én stor duplo-tog-bane. Eller vi slagter et rådyr nede på bålpladsen.....eller eller....

Inde:

Vi har legemiljøer i form af eks. dyrehjørne, "pilfinger-hjørne", legekøkken, bilbane, rum til fysisk udfoldelse, rum til musisk udfoldelse, bibliotek, hyggestue og rum til kreativ udfoldelse,

Ude:

Vi har en legeplads med mulighed for bålaktiviteter, boldspil, lege i små grupper og lege med mange af kammeraterne. Vi har gynger, udendørs værksted, stor sandkasse og cykelbane.

7. Børn i udsatte positioner

Dagtilbud af høj kvalitet med gode pædagogiske læringsmiljøer har stor betydning for alle børn, men særligt for børn i udsatte positioner. Børn kan være i udsatte positioner af vidt forskellige grunde, og det pædagogiske personale og andre fagprofessionelle har ansvar for med tidlig, rettidig indsats at identificere børn med behov for en særlig opmærksomhed. Samtidig skal der arbejdes med rummelige fællesskaber, hvor alle børn har en naturlig plads. Børn i udsatte positioner skal støttes, så de både udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab og efter behov også i mindre gruppesammenhænge med et særligt fokus. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at udsatte børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for dem. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er betydningsfuld for alle børn, men i særlig grad for børn i udsatte positioner.

Beskrivelse af, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, og hvordan der udvikles rummelige fællesskaber, som alle børn oplever at være en betydningsfuld del af.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan sikrer vi, at børn i udsatte positioner i vores dagtilbud har de pædagogiske, strukturelle og fysiske rammer, de har behov for?
- Hvordan arbejder vi konkret med børnefællesskaber i vores dagtilbud, så børn i udsatte positioner indgår som en betydningsfuld del?
- Hvordan tager den voksne ansvar for kvaliteten i interaktionen og relationen med det enkelte barn?
- ...

Skriv her... I arbejdet med børn med særlige behov arbejder vi med en inkluderende pædagogik, hvor alle børn er en naturlig og selvfølgelig del af institutionens børneflokk. Det gør vi ved bl. a. ved at italesætte eller vise at alle børn har stærke sider. Eks et barn, som har svært ved at aflæse og forstå rollelege, kan være rigtig dygtig til at lægge puslespil eller bygge med kasser og brædder på legepladsen.

De særlige hensyn der kan være nødvendige, for at sikre inklusion af udsatte børn, tager sigte på, at gøre børnene i stand til at deltage ligeværdigt i de daglige aktiviteter og lege. At kunne danne og indgå i sociale relationer. Det kan være at facilitere lege eller aktiviteter, hvor der indgår en mindre gruppe af børn. Det kan også være at skabe et "ro" rum hvor børn, som har svært ved at være i relationer med andre en hel dag, kan få en pause.

Vi prioriterer så vidt muligt, at børn i udsatte positioner får mere voksenhjælp og omsorg end de øvrige børn

Det kan være et barn, som har brug for særlig opmærksomhed i en periode, fordi familien er ramt af alvorlig sygdom.

Eller et barn, som har vanskeligt ved at afkode, forstå og indgå i lege med andre børn.

I nogle tilfælde arbejdes der med en særlig pædagogisk indsats på flere områder. Eks kan et barn uden hørelse være udfordret både sprogligt, motorisk og socialt.

Vores fysiske indretning med mange mindre rum og tydeligt indrettede legemiljøer hjælper især børn, som selv har vanskeligt ved at rammesætte og er let afledelige.

Vi har for børn i udsatte positioner et særligt og udvidet forældresamarbejde. Vi er meget opmærksomme på, at gøre hvad vi kan for at skabe et tillidsfuldt forhold mellem os og forældrene. Vi skal være troværdige samarbejdspartnere, og forældrene skal kunne mærke, at vi vil deres børn det bedste. Dette er især gældende for forældre med børn i udsatte positioner.

Vi udarbejder i samarbejde med forældrene og evt andre fagprofessionelle (tale-hørekonsulent, børnepsykolog) en handleplan, som jævnligt revideres.

I arbejdet med børn i udsatte positioner anvender vi forskellige redskaber til at gøre os klogere på barnets udfordringer. Trass, Pædagogisk/psykologisk udviklingsbeskrivelse, motorikvurderinger, kvalificeret selvbestemmelse ud fra Jan Tønnesvang KVAS-vital.

Voksne som har særligt øje for og særlig støtte og guidning .

Forskellige redskaber: sociale historier, interaktion i mindre grupper, hvor den voksne er "rollemodel" Finde barnets styrker og værdisætter dem. Indrette tydelige læringsmiljøer, som virker overskuelige og kan være med til at rammesætte legene. eks de mange små rum, som i deres indretning er tydelige for aktiviteten.

8. Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse er af afgørende betydning. Forældrene skal derfor både inddrages aktivt i og have indflydelse på dagtilbuddets arbejde. Samarbejdet sker både i form af det formelle bestyrelsesarbejde/forældrerådsarbejde og samarbejdet i hverdagen på tværs af dagtilbud og hjem om det enkelte barn, og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber.

I det daglige forældresamarbejde indgår også vejledning af og sparring med forældrene om, hvordan de understøtter deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale og forældrene afstemmer forventningerne til hinanden og samarbejdet, med afsæt i den enkelte families behov, og alle skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

Beskrivelse af, hvordan forældresamarbejdet faciliteres og rammesættes, både formelt og i hverdagen, så der samarbejdes om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem, baseret på den enkelte families behov. Beskrivelse af hvordan alle forældre inddrages og involveres aktivt som ressourcer for deres børns trivsel, læring og udvikling.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan samarbejder vi med forældrene om overgange?
- Hvilke muligheder for vejledning og sparring giver vi forældre i relation til børns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan samarbejder vi med forældre om det enkelte barn og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber?
- ...

Skriv her...

I samarbejdet med forældrene lægger vi vægt på, at såvel børn som forældre føler sig velkomne i Svend-Åge. At institutionen også er deres sted.

At der er et anerkendende og tillidsfuldt samarbejde mellem personale og forældre. Og at også forældrene er ansvarlige for børnenes trivsel i Svend-Åge. Vi prøver at formidle til forældrene at det bedste de kan gøre for deres eget barns trivsel er at støtte op om den gode trivsel for alle børnene. Dette gør vi bl.a ved 1 gang årligt ved at afholde forældremøder. Emnet kan eks handle hvordan vi sammen kan understøtte alle børns trivsel. Det kan handle om børnehavebørns seksuelle udvikling, eller det kan handle om børns motoriske udvikling i forhold til robusthed.

Vi fortæller forældrene at det betyder noget for deres barns trivsel at de deltager i en del af vores arrangementer, fordi de derigennem viser deres børn at de er interesserede i børnenes børnehaveliv og gerne vil bruge energi på det. Eks forældrearbejdes eftermiddag, sommerfest og julefest og familiefællesspisninger.

Vi opfordrer forældrene til at tænke over, hvordan de taler om både andre børn og voksne i hjemmet. Og at undgå at tale negativt om børn, ansatte og andre forældre i børnenes påhør.

Vi opfordrer forældrene til især de ældre børn, at lave legeaftaler. Også med andre end lige "bedste-vennen"

Opstart i Svend-Åge:

De fleste forældre er på besøg i Svend-Åge inden de beslutter sig for at skrive barnet op til institutionen. De får på dette besøg en grundig fortælling om pædagogikken, organisering, personalet og vores værdier.

Inden barnet begynder i børnehaven sender vi et velkomstbrev ud til barn og forældre. I brevet inviteres forældre og barn til at komme på besøg inden start.

Det er vigtigt for os at både børn og forældre bliver taget godt imod. Vi afsætter derfor altid lidt ekstra ressourcer til forældresamarbejde når barnet starter i børnehaven. Vi sørger så vidt muligt for at familiens kontaktperson har mulighed for at få tid til en god indkøring.

Når barnet har gået i børnehaven i ca. 3 måneder, tilbydes forældrene en samtale med kontaktpædagogen.

En gang årligt tilbyder vi alle en forældresamtale. Til samtalerne drøfter vi det enkelte barns udvikling og trivsel med forældrene. For at sikre at komme omkring så mange aspekter som muligt for at kvalificere samtalen tager vi udgangspunkt i Jan Tønnesvangs "kvalificeret selvbestemmelse"

For de ældste af børnene vil forældrene blive tilbudt en udvidet samtale i form af en status-og udviklingssamtale, hvor vi også inddrager dialoghjulet.

Vi tager desuden afsæt i sprog vurderinger, som vi udarbejder både når børnene er 3 år og 5 år.

Forældre kan dog altid anmode om en ekstra samtale, hvis der opstår et behov for dette.

Den daglige dialog er dog det vigtigste redskab i samarbejdet med forældrene.

Personalet gør sig umage for, at der i dagligdagen er mulighed for at fortælle lidt om, hvad det enkelte barn har foretaget sig i løbet af dagen.

9. Inddragelse af lokalsamfundet

Som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx skoler, biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø.

Dagtilbuddet skal endvidere overveje om et samarbejde med fx ældre medborgere, skolebørn fra mellemtrinnet og udskolingen eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk, kan bidrage til at styrke arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Beskrivelse af, hvordan dagtilbuddet, herunder bestyrelsen og forældre, inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børn og herved giver børnene kendskab til det samfund, de lever i, og de muligheder, det giver.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvilke ressourcer og mulige kontakter er til stede i vores lokalsamfund, og har vi kontakt hertil?
- Hvordan kan disse bruges og inddrages i at skabe eller understøtte pædagogiske læringsmiljøer?
- Hvordan kan dagtilbuddet i samarbejde med bestyrelsen åbne sine fysiske faciliteter til lokalområdets behov for herved at understøtte børns trivsel, læring, udvikling eller dannelse?
- ...

Skriv her...

Børnehaven ligger i et område hvor vi har mulighed for at besøge både bibliotek, museer og kirke. Der er busstoppested lige ved døren, som gør det let tilgængeligt for os at tage bussen. Og dermed god mulighed for at besøge eks Dokk 1, naturhistorisk museum, Aros, Moesgård museum eller andre af Aarhus's museumstilbud.

Vi benytter os jævnlig af ULF's tilbud, som at indgå i samarbejde om at gro planter, og efterfølgende få en kok på besøg. Eller se hvordan korn bliver malet til mel, og brugt til brød.

Vi tager på ture til eks Marselisborg slot, rådhuset eller AGF's trænings baner

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Eks. Da vi arbejdede med temaet "demokrati og demokratiforståelse" var de ældste børn på besøg på rådhuset, og de inviterede efterfølgende råmanden for Børn og Unge på besøg i Svend-Åge.

Eks: De ældste børn i bhv havde et tema om Danmarkshistorien, hvor de i den forbindelse var på besøg hos Tollundmanden på Moesgård Museum.

Vi har et samarbejde med Risskov kirke, hvor vi årligt er til børnegudstjeneste i december måned.

Børnehaven ligger tæt på både skov og strand, som gør det muligt at bruge naturen som et let tilgængeligt "uderum" for børnene.

Skov og strand har vi især siden foråret brugt rigtig meget som understøttende for arbejdet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Børnene trives generelt rigtig godt når de er ude i naturen. Leger med naturens materialer, laver mad på trangia og får brugt deres kroppe på udfordrende fysiske aktiviteter.

Dette har være muligt, fordi vi i den periode har haft mulighed for at ansætte ekstra personale i en corona-tid.

- Bibliotek. Dokk1 og Risskov
- Risskov kirke
- Museer: Aros, Naturhistorisk, Botanisk have
- Skoler: se afsnittet af sammenhænge med bhv klassen.
- Vuggestuer
- Skov og strand

10. Sammenhæng med børnehaveklassen

Sammenhæng i børnenes liv betyder, at skolen bygger videre på et tydeligt børneperspektiv, der tager over, hvor dagtilbuddet slipper. Det skoleforberedende arbejde i dagtilbud handler især om, at der i børnenes sidste år i dagtilbud etableres pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børnenes sociale kompetencer og færdigheder som vedholdenhed og fordybelse. Derved forberedes de på at møde nye sociale og faglige sammenhænge med tro på egne evner, nysgerrighed og gå-på-mod. Det

pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal også introducere til og give børnene mulighed for at udvikle faglige færdigheder i form af leg med bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Beskrivelse af sammenhængen mellem skole og dagtilbud og af, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbud etableres et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnenes dannelsesparathed og skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan arbejder vi med læreplanstemaerne, så vi understøtter børnenes lyst til at lære og til at indgå i nye og kommende fællesskaber?
- Hvordan tager vi ansvar for en god overgang, fx ved at understøtte deres mod på nye udfordringer, deres evne til fordybelse, vedholdenhed og til at tage initiativ til at indgå i nye relationer?
- Hvordan tilrettelægger vi et gensidigt forpligtende samarbejde mellem dagtilbud og SFO/skole og forældre for meningsfulde overgange fra dagtilbud til skole og fritidstilbud?
- ...

I Svend-Åge er de kommende skolebørn alle i storbørnsgruppe fra sommeren inden de starter skole. i storbørnsgruppen arbejder personalet med at udvikle børnenes identitet som kommende skolebørn. Vi arbejder med barnets selv billede, deres søgen indflydelse og at kunne tage stilling, sige til og fra. Læringsmiljøerne tilrettelægges og udvikles i takt med at børnene udvikler en parathed til at kunne indgå i skolesammenhænge.

Eks: legene som leges i storbørnsgruppen udvikler sig henimod at være mere team-buildings lege (eks rundbold eller Antonius) Børnene bliver præsenteret for opgaver og begreber, som de vil møde i skolen. Eks er der hver dag to børn, som skal hente madpakker og rydde op efter spisning. De er jævnligt på ture, hvor de bl.a. øver hvordan man agerer i sammenhænge udenfor børnehavens trygge rammer. Enten på besøg i hjemmene eller i det offentlige rum, som eks Aros, Dokk1, tur med letbanen, se AGF træne. 3 årlige udflugter i skoven, hvor de mødes med jævnaldrende fra andre dagtilbud.

Én gang formiddag om ugen går børnene i "Svend-Åges Kloge Skole" SVÅKS. I SVÅKS får de opgaver, som skal løses. Enten individuelt eller i fællesskab. Eks tegne portrætter af hinanden, tegne en lyd, tegne deres eget hus. De bliver præsenteret for begrebet "frikvarter" hvor de selv må bestemme hvad de vil og "time" hvor det er de voksne som bestemmer. De øver sig i at lytte til hinanden, i at give hinanden rum og plads til indflydelse. Eks hvad de skal have at spise på sommerlejren. De øver alfabetsangen, at skrive sit eget navn. De læser kapitel-bøger og øver sig i at genfortælle historien.

Samarbejde med skolerne:

I Svend-Åge skal de fleste af børnene i skole på Risskov skole. Vi har derfor mere samarbejde med den end med andre skole. Vi er dog på besøg på alle børnenes kommende skole med barnet og en mindre gruppe af kammeraterne.

På Risskov skole deltager vi i den årlige områdedag..

Vi udvider samarbejdet ved fra 2020, hvor alle kommende skolebørn i områdets dagtilbud skal lære en bestemt leg, en bestemt sang og en bestemt fortælling, som skolen vil anvende i deres tilrettelæggelse af arbejdet med børnene.

Vi indgår i et formaliseret samarbejde mellem fagprofessionelle med Risskov Skole og de øvrige dagtilbud i området. Eks overgangssamtaler og årlige feedback møde mellem dagtilbud, bhv klasselærerne og sfo pædagoger. Pædagogisk leder afholder i løbet af foråret møde med lederen i Svend-Åge, hvor vi drøfter børnene. Én af skolens børnehaveklasselærerne kommer på besøg i børnehaven inden skolestart, og vore børn er på besøg i bhv klassen

Samarbejde med forældrene:

I august/september afholder vi et forældremøde for forældre til kommende skolebørn, hvor vi drøfter vores fokusområder for arbejdet storbørnsgruppen.

I løbet af efteråret gennemfører pædagogerne sprogvurderinger på kommende skolebørn. Der udarbejdes dialoghjul og vi bruger materialet fra Kvas-Vital (Tønnesvangs skema) i en beskrivelse af hvordan vi ser barnets tekniske kunnen, indgåelse i sociale relationer, selvbillede (følelsesmæssig modenhed) og evnen til refleksion. Disse tre materialer ligger til grund for et samarbejde med forældrene om barnets generelle trivsel og færdigheder med henblik på en god overgang til skolelivet.

Vi drøfter med forældrene hvilke indsatsområder de og vi med fordel kunne arbejde med hos barnet frem til skolestart.

11. Ledelse

Ledelsen har ansvaret for, at personalet besidder viden og konkrete kompetencer til at kvalificere det pædagogiske læringsmiljø og til at inddrage forældrene. Ledelsen understøtter og kvalificerer faglige, pædagogiske refleksioner hos personalet via facilitering, sparring og løbende metodeudvikling med fokus på udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer og på at skabe stærkere læringsfællesskaber. Den samlede ledelse understøtter dagtilbuddets åbenhed over for lokalsamfundet. Den pædagogiske leder organiserer arbejdet, så det understøtter personalets arbejde med den pædagogiske læreplan.

Beskrivelse af, hvad ledelsens opgave er, for at der leves op til de ministerielt fastsatte mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring inden for hvert af de seks læreplanstemaer. Beskrivelsen skal både rumme dagtilbuddets ledelse samt de individuelle forskelle, der måtte være afdelingerne imellem, samt børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-6 år.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan sikrer og understøtter ledelsen, at den pædagogiske praksis ledes gennem den styrkede pædagogiske læreplan?
- Hvordan sikrer ledelsen en løbende udvikling af personalets viden og kompetencer?
- Hvordan understøtter organiseringen af dagligdagen, at der er mulighed for faglig refleksion over egen og fælles praksis?
- ...

Børnehaven har status som et selvejende dagtilbud. Det betyder, at vi fungerer som selvstændig juridisk enhed, og at forældrebestyrelsen har det overordnede ansvar for driften og dermed også ledelsen af børnehaven.

Bestyrelsen har en driftsaftale med Århus Kommune.

Det medfører at vi har samme økonomi som et kommunalt dagtilbud, og skal leve op til de af Aarhus byråd vedtagne økonomiske og pædagogiske retningslinjer.

Børnehavens dagtilbudsleder varetager den pædagogiske, personalemæssige, strategiske og administrative ledelse, og refererer til bestyrelsen.

Den styrkede pædagogiske læreplan forstås af alle ansatte, som fundamentet for det pædagogiske arbejde og det pædagogiske miljø. Alle ansatte har deltaget i en temadag, hvor Den styrkede Pædagogiske Læreplan og dens grundlag blev præsenteret. Derudover drøftes afsnittene i Det fælles pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne på personalemøder og pædagogiske dage. Drøftelserne tager sit udgangspunkt i hvordan vi i Svend-Åge forstår og arbejder med grundlaget og de nationale mål for de 6 læreplanstema.

Dagtilbudslederen samarbejder med institutionens faglige fyrtårn om hvordan arbejdet tilrettelægges for at give bedst mening hos os..

Der er i Svend-åge en god kultur til understøttelse af den faglige refleksion. Der er både hos leder i personalegruppen en forståelse for at der skal være "rum" til faglig refleksion. Det kan være i hverdagene umiddelbart efter en aktivitet, eller efter et længerevarende projekt. Det kan også være en refleksion og evaluering efter en forældresamtale. Lederen understøtter dette ved eks at italesætte vigtigheden af at finde de muligheder for refleksion i hverdagens travlhed. Også ved til tider selv at være hos børnene, for at give medarbejdere rum til refleksionen.

Når medarbejderne skal forberede sig på forældresamtaler, udfylde dialoghjul eller lignende aftales der i personalegruppen hvornår der kan skabes rum til dette. I perioder hvor der er meget af den type arbejde, tilrettelægges det øvrige arbejde efter dette. Dvs færre aktiviteter, som fordrer mange voksenhænder. Eller vi henter ekstra mandskab ind.

Personalets kompetencer udvikles både gennem vidensdeling/faglig sparring mellem medarbejder i huset. Et område som vi løbende arbejder på at forbedre mulighederne for. Eks at medarbejderne holder oplæg til personalemøder (musikpædagog – bevægelsesvejleder-) Eks at der deltager 2 medarbejdere i en aktivitet, hvor der normalt er 1, for at de efterfølgende sammen kan evaluere børnenes udbytte af aktiviteten . (ture ud af huset, ”rend og hop”, musik eller ”ryste sammen”)

Eks ved at tilegne sig og øve feed-back redskaberpræsenteret genen stærkere læringsfællesskaber.

Nogle gange henter vi professionelle folk udefra til kompetenceudvikling. (Kræftens bekæmpelse, konsulenter fra Aarhus kommune, ergoterapeut)

Vi tilstræber et højt fagligt niveau ved eks at tilbyde medarbejderne kurser og videreuddannelser. Eks har en tidligere medhjælper taget pædagoguddannelsen, så hun nu er ansat som pædagog i huset. Vi har uddannet en motorik-og bevægelsesvejleder.

Alle ansatte er hvert år på temadage, som arrangeres i samarbejde med vores selveje netværk 20-12

Derudover er der ofte sparring mellem leder og de enkelte medarbejdere omkring de udfordringer der kan være i arbejdet.

Det har stor betydning for sparring, råd og vejledning for personalet at dagtilbudslederen dagligt er i huset, og dermed er let tilgængelig for både børn, personale og forældre.

12. Pædagogisk personale

Det pædagogiske personale skal sammen skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er plads, tid og ro til at være barn. Det er hensigten, at legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed, samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling, er udgangspunktet for de læreprocesser, som barnet indgår i. For at kunne lykkes med dette er det centralt, at det pædagogiske personale i det interne arbejde både kan tage ledelse og give følgeskab.

Beskrivelse af, hvad det pædagogiske personales opgave er, for at der leves op til de ministerielt fastsatte mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring inden for hvert af de seks læreplanstemaer. Beskrivelsen skal både rumme dagtilbuddet generelt samt de individuelle forskelle, der måtte være afdelingerne imellem, samt børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-6 år.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan organiserer det pædagogiske personale arbejdet, så vores fokus er på børnenes individuelle behov for støtte, guidning og udfordring i deres leg og aktiviteter?

- Hvordan støtter det pædagogiske personale hinanden i at være gode rollemodeller, der bekræfter og inspirerer børnenes kreativitet, nysgerrighed og eksperimenterende leg?
- Hvad kræver det af den enkelte, når der skal være en intenderet pædagogisk tilgang til børnene over hele arbejdsdagen i såvel børne- som vokseninitierede aktiviteter?
- ...

Skriv her...

Individuel fokus sikres gennem kontaktpædagog ordningen. Dvs hver medarbejder har et antal børn, som han/hun har til opgave, at have særligfokus på lige de børns trivsel og udvikling. Medarbejderen har også ansvaret for samarbejdet med forældrene til "sine" kontakt-børn.

Personalet sparrer med hinanden omkring børnenes udvikling, og understøtter hinandens tiltag. Der er generelt en kultur i huset hvor man bakker hinanden op og giver muligheder og følgeskab på hinandens ideer og initiativer.

Eks sensommerfestens tema sept 20 "Otto er et næsehorn" Beslutningen om temaet blev truffet af 2-3 medarbejder, og alle bakker op, og iværksætter en række aktiviteter og lege for hele børnegruppen som tager udgangspunkt i historien om Otto

Når personalet udarbejder datamateriale som eks sprogvurderinger eller dialoghjul, er der mulighed for at gøre dette i samarbejde med en kollega, mhb på at få syn og perspektivere på det enkelte barns udvikling.

Personalet understøtter hinanden ved at søge sparring og refleksion hos kollegaen. I den sammenhæng har vi øvet os i nogle af de redskaber vi er blevet præsenteret for i processen om stærkere læringsfællesskaber. Eks KOLBs læringscirkel og skema om børns progression når vi fastlægger mål for børn og mål for læringsmiljøet.

Forudsætningen for en intenderet pædagogisk tilgang er en høj faglighed og bevidsthed om hvad medarbejderen vil med sit pædagogiske arbejde og hvordan man tilrettelægger pædagogikken for at nå dertil. Eks når der sættes mål og evalueres efterfølgende. Dette belyses nærmere i afsnittene om Læring og læreplanstemaer og Evaluering

13. Dokumentation og refleksionspraksis

Ledelsen har ansvar for, at det pædagogiske personale løbende forholder sig refleksivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det

kan fx ske ved, at praksis fastholdes gennem pædagogisk dokumentation, der danner grundlag for analyse, og systematisk refleksion og justering af praksis.

Professionel dømmekraft og en systematisk faglig og kritisk refleksion over egen og fælles praksis er et vigtigt grundlag for lokalt at udvikle dagtilbud af høj kvalitet. Refleksionen forudsætter, at man er nysgerrig og undersøgende på hinandens praksis, søger sparring og tilbyder hjælp. Samtidig skal man turde udfordre hinandens vaner og rutiner og gøre det naturligt at dele viden og ideer til nye løsninger på tværs. Med afsæt i refleksionen og en stærk feedbackkultur skabes der i dagtilbuddet, afdelingen og i den enkelte gruppe stærkere læringsfællesskaber. Derved opbygges og udvikles både den professionelle kapacitet og dømmekraft.

Dokumentationen kan både være kvantitative og kvalitative data. Dokumentation til udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer kan være personalets beskrivelser, iagttagelser eller videooptagelser af den pædagogiske praksis. Dokumentation af børnenes udbytte kan eksempelvis være børnenes egne produktioner, meninger, udtryk for trivsel, hvad de er optagede af og forældrenes informationer, holdninger og tilfredshed. Dokumentation er også det pædagogiske personales erfaringer, viden fra observation af børnenes leg og fortællinger fra praksis. Sidst men ikke mindst er data også viden baseret på forskning, resultater af evidensbaserede undersøgelser, socioøkonomi, vurderingsredskaber til fx sprog og robusthed mv. Der skal være balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere på den ene side og det udbytte, som det pædagogiske personale får, på den anden side.

Den pædagogiske dokumentation og refleksionspraksis vil tage afsæt i de bærende principper for Stærkere Læringsfællesskaber.

Beskrivelse af, hvordan der skabes en feedbackkultur, hvor der løbende dokumenteres og reflekteres over sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring udvikling og dannelse, så der sker en videreudvikling og kvalificering af egen og fælles praksis.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan skaber vi en feedbackkultur, så refleksion over egen og fælles praksis bliver en naturlig del af hverdagen?
- Hvilke data er meningsfulde for os at indsamle og tage udgangspunkt i, når vi skal reflektere over vores daglige pædagogiske arbejde og børnenes udbytte heraf?
- Hvordan involverer vi børnene i den løbende refleksion og dokumentation?
- ...

Skriv her...

Vi har fokus på at skabe en stærk refleksionskultur i huset. (forudsætningen for en god evalueringskultur) Vi har på personalemøder drøftet vigtigheden af at reflektere over egen og kollegers praksis. Dette forudsætter en god tillid i personalegruppen, hvilket igen forudsætter en kultur hvor personalet er trygge ved hinanden og lederen. Apv viser at der er høj social kapital i gruppen. Og der er i højere grad end tidligere mere efterspørgsel efter dialogen og få kollegers syn, refleksioner, holdninger. Eks medarbejder som i en længere periode har haft særlig fokus på én aldersgruppe, og som skal skifte fokus til en anden aldersgruppe.

Der er i Svend-Åge også en kultur i personalegruppen for at skabe refleksionsrum i hverdagen. Finde hullerne til dette i løbet af dagen. Det kan være observationer på børn, som vil være godt at handle på ret hurtigt. Der kan være brug for sparring med lederen vedr en forældresamtale. Og vi har fokus på at øve os i den gode feed-back kultur.

Der afsættes tid til forberedelse til forældresamtaler eller til at udarbejde sprog- eller motorikvurderinger. Den enkelte medarbejder vurderer selv, om vedkommende har brug for at forberede sig eller udarbejde vurderinger alene eller sammen med en kollega.

Data som vi indsamler kan være meget forskellige afhængigt af hvad vi ønsker at sætte i fokus. Observationer på børns relationer med andre børn, vurderinger af børns sprog eller motoriske udvikling, vurderinger af børns viden og kunnen i forhold til trafiksikkerhed/kendskab.

Børnenes refleksioner er en vigtig del af kulturen i Svend-Åge. (se afsnittet om Dannelse og børneperspektiv)

Børnene er i høj grad med til at dokumentere deres liv i børnehaven. De skaber hele tiden fortællinger om deres liv. De er igennem mange kreative skabelsesprocesser. Det kan være i de ugentlige musiske forløb. Det kan være på værkstedet hvor der snittes og hamres. Eller værkstedet hvor der tegnes, males klippes og klistres.

Det kan være fotodokumentation, med fotos de selv tager, eller det kan være oplevelser de filmer med "go-pro" kamera. Det kan være aktiviteter i SVÅKS hvor børnene udarbejder en invitation til skolebørns afslutning for deres forældre.

Derudover sender lederen ca. hver 3. uge et nyhedsbrev til forældrene. I nyhedsbrevet formidles jævnligt vores faglige refleksioner over hvad vi har gang i og hvorfor. Eks hvorfor vi vægter legens rum, hvordan vi arbejder med det igangværende tema, den gode afsked med mor/far om morgenen, vores holdninger til respekt for grænser, eller andet relevant.

14. Evaluering

Udover at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet er dagtilbudslederen også ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål for de seks læreplanstemaer og skal beskrive sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres.

Evalueringen baseres på den indsamlede dokumentation, herunder den løbende pædagogiske dokumentation og de systematiske refleksioner, der foregår i det enkelte læringsfælleskab blandt ledere og pædagogisk personale.

Beskrivelse af, hvordan vi vil evaluere sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring udvikling og dannelse, med henblik på udvikling og kvalificering af dagtilbuddets praksis.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvilke oplysninger og dokumentation har vi brug for, for at kunne vurdere sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes udbytte?
- Hvordan organiserer vi indsamling af netop den relevante dokumentation, der kan øge de voksnes viden om, hvad der virker for børnene?
- Hvordan kan vi skabe en stærk evalueringskultur med videndeling på tværs af afdelingerne, der medfører bedre læringsmiljøer for børnene?
- ...

Skriv her...

Vi indsamler dokumentationer og data afhængigt af hvad vi ønsker at undersøge.

En af metoderne er KOLBS læringscirkel, som er introduceret for hele personalegruppen. Og som vi øver os i at anvende.

Eks: Vi ville i efteråret 2019 gerne undersøge de yngste børns tur-kultur, da vi havde en antagelse om, at den ikke er på et niveau, så vi trygt kunne tage dem med på tur. En medarbejder indsamlede data om deres viden og kunnen i trafikken, ved at foretage tur-observationer over en uges tid, hvor børnene var på korte ture i nærmiljøet.

Herefter anvendte vi læringscirklen til fælles refleksion: hvad viste de indsamlede data?

Beslutning: hvilke handlinger skal iværksættes. Handling: hvem gør hvad, hvornår.

Evaluering sker løbende: giver vores handlinger pote i forhold til at kunne tage børnene med på tur? Skal der noget andet og mere til?

To gange årligt har vi udvalgt et særligt emne, som vi en 6-8 ugers periode tager udgangspunkt i. Vi opsætter mål for hvilket udbytte vi ønsker børnene får. Vi aftaler hvad vi iværksætter og

hvordan vi gør det. Vi drøfter hvilke tegn vi kan se på om vi er på rette vej. Vi evaluerer og tilretter læringsmiljøerne løbende i processen. Det kan både ske på personalemøder, men også mellem møderne hvor vejen hele tiden bygges.

Derudover anvender vi forskellige dokumentationsredskaber til at give os viden om sammenhængen mellem læringsmiljøer og børnenes udbytte
Det kan være redskaber som dialoghjulet, sprogvurderinger, Trass eller motorikvurderinger.

Arbejder mere systematisk med evaluering i dagligdagen med udgangspunkt i børnegrupperne. Igangværende drøftelser om at udvikle og kvalificer egen praksis ved kollegasparring og iagtagelser af hinandens pædagogiske praksis. Den gode feed-back kultur.
Der er en god kultur i huset for at søge råd og vejledning (sparring) hos både kollegaer og leder.
Se også afsnittet om refleksion og dokumentations praksis.

•

